

Туристичка организација Грачанице-ТОГ

Адреса: Улица Цара Лазара

Тржни центар III спрат, Грачаница

www.togracanica.org

Email: togracanica@gmail.com

Телефон: +3817488267

Истраживање тренутног стања у туризму у општини Грачаница 2021.

УВОД

Туристичка организација Грачанице је у претходе две године упркос пандемији новог соја коронавируса која је утицала на већину активности из пројекта успела да је у отежаним условима рада реализује велики број пројекатних активности и тако постигла значајне резултате неопходне за одрживи развој туризма у општини Грачаница у доба пандемије КОВИДА-19.

Важно је напоменути да је због пандемије КОВИДА-19 број туриста у Грачаници драстично смањен, због мера које су донете ради спречавања ширења вируса, број туриста је у периоду од марта до јануара 2020. године смањен за преко 90% домаћих и страних туриста. Број ноћења у 2020. је 24.637. Међутим, оно што је свакако позитивно јесте да је у 2021. години број туриста који су провели једну или више ноћи у нашој општини повећан, тај број сада износи 31.981 ноћење.

Туристи су ретко посећивали и манастир Грачаницу, један од највећих туристичких атракција у нашој општини, који је иначе изузетно посећен и привлачи велики број туриста из свих крајева света, ове године је био посећен за време највећих верских празника, и то углавном од стране локалног становништва. Манастир је такође званично био затворен за групне посете туриста.

Туристичка организација Грачанице је пружала и организовала услуге туристичког вођења најављених група туриста на територији општине Грачаница, у периоду када су мере то дозвољавале. ТО Грачанице је свој посао дигитализације и промоције наставио кроз целу прошлу годину. Константно се ради на побољшању промотивне кампање, боље информисаности туриста путем интернет сајта и друштвених мрежа, израдом великог броја различитих флајера и брошура.

У сврху боље промоције и препознатљивости ТО Грачанице је радила константну промоцију својих активности на друштвеним мрежама. Нова концепција на свим друштвеним мрежама ће подразумевати не само промовисање активности ТО Грачанице и туристичких атракција која се налазе у нашој општини, већ ће пратиоци бити обавештени о најзначајнијим културним дешавањима у општини, биће промовисани сви локални угоститељи и подељене све важне информације које се тичу културног живота у општини Грачаница. Све ове активности допринеће бољој препознатљивости наше општине на туристичкој мапи света.

Овим истраживањем, чије резултате можете прочитати у даљем тексту, обухваћено је седам смештајних јединица (хотела и мотела), седамнаест ресторана и једанаест кафића/кафе пицерија.

Смештајни и угоститељски објекти у општини Грачаница

Резултати овог истраживања добијени су на основу анкете коју је Туристичка организација Грачанице спровела на територији општине Грачаница. Истраживањем је обухваћено седам смештајних јединица (хотела и мотела), седамнаест ресторана и једанаест кафића/кафе пицерија.

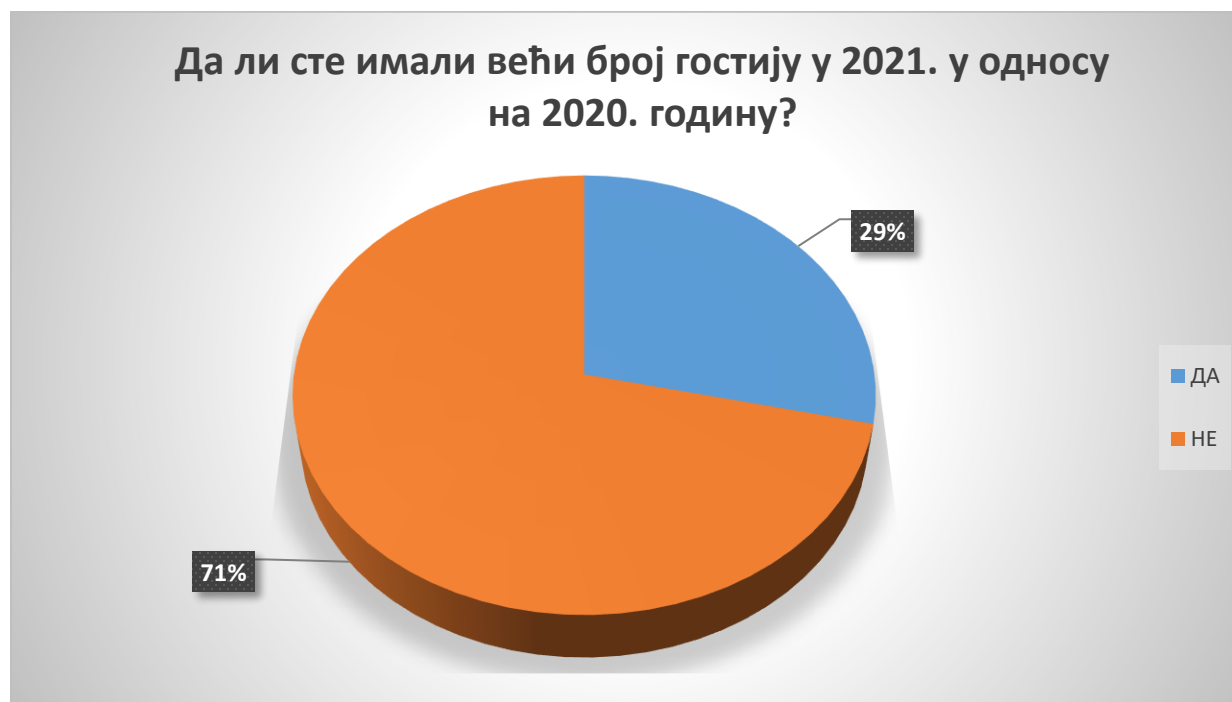
ХОТЕЛИ И МОТЕЛИ

Смештајни капацитети обухваћени истраживањем: 99 соба са 269 лежаја. Ресторани који се налазе у склопу смештајних објеката имају следећи капацитет: 646 места у ресторанима и 190 места у баштама и терасама.

Ред. број	Назив објекта	Власник објекта	Место	Капацитет ресторана/ баште	Смештајни капацитет (соба/лежаја)
1.	Хотел Константин	Хранислав Перенић	Лапље Село	40	25/70
2.	Хотел Грачаница	Андреас Вормсер	Грачаница	36	15/28
3.	Хотел Улпијана	Милорад Николић	Грачаница	120/100	25/80
4.	Мотел Арса	Милутин Арсић	Грачаница	50/30	4/8
5.	Мотел Европа	Миљан Јовановић	Грачаница	80	11/26
6.	Мотел Марков Конак	Ивана Грбић	Г. Гуштерица	250	12/30
7.	Апартмани Мимоза	Мирослав Михајловић	Грачаница	70/60	7/27

Анкета спроведена са власницима смештајних објеката показала је да је 71% испитаних власника имало већи број гостију/туриста у свом угоститељском објекту у 2021. у односу на 2020. годину. Највише ноћења реализовано је током лета и пролећа и јесени, односно у периоду од априла до октобра, када се и највећи број манифестација одржава на територији општине Грачаница.

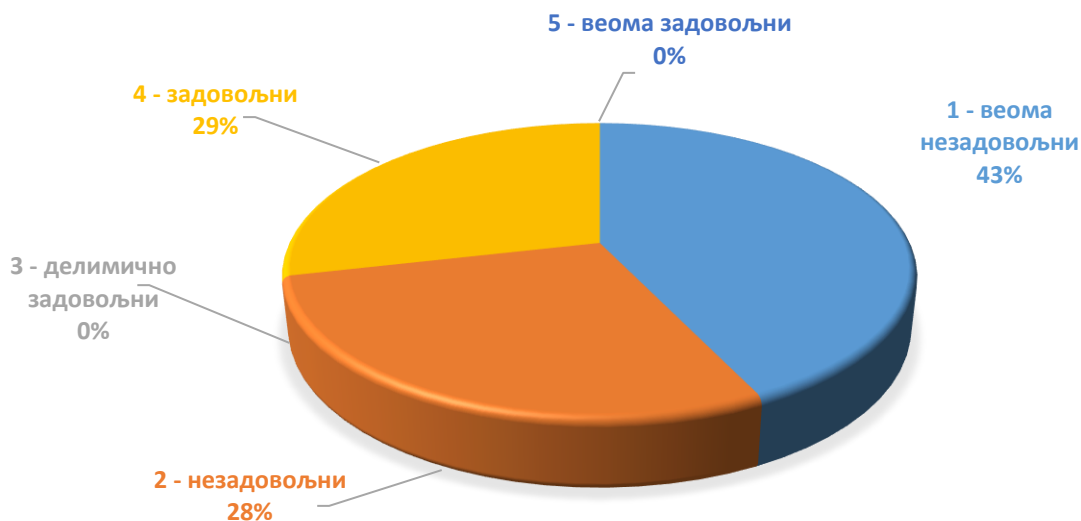
Пандемија коронавируса задала је снажан ударац привреди, а један од најугроженијих сектора је угоститељство, које је најпре због затварања објеката услед проглашења ванредног стања, а потом и због ограничења радног времена и полицијског часа претрпело огромне губитке. Међутим, стање у сектору угоститељства је знатно боље у односу на прошлу годину, што су и угоститељи на основу анкете и доказали.

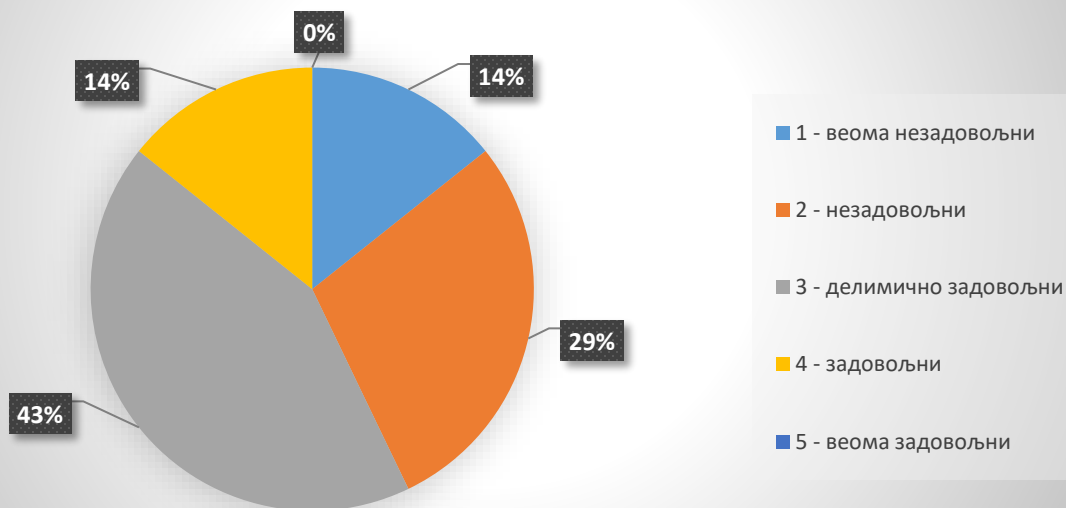
У 2021. години реализовано је 31.987 ноћења, што је већи број у односу на 2020. годину, када је број ноћења био 24.637, док су приходи остварени од ноћења 657.000 евра (2021.) (Да направимо паралелу у односу на претходне године: у 2020. години, приход остварен од ноћења је 578.525, док је у 2019. години, приход од ноћења износио је 4,8 милиона евра, али треба узети у обзир да је ова цифра урачуната заједно са хотелом Емералд који је остваривао највећи део профита, ове године, као ни 2020. хотел Емералд није ушао у статистику).

На питање да ли су задовољни бројем ноћења у свом хотелу/мотелу, 43%, односно највећи број испитаника је изјавило да је веома незадовољно бројем ноћења у свом објекту, 29% је изјавило да је задовољно бројем гостију, 28% испитаника је незадовољно, док веома задовољних и делимично задовољних није било.

ДА ЛИ СТЕ ЗАДОВОЉНИ БРОЈЕМ ГОСТИЈУ/НОЋЕЊА У ХОТЕЛУ/МОТЕЛУ У 2021. ГОДИНИ?

Да ли сте задовољни бројем гостију у ресторану/кафићу у 2021. години?

Испитаници су такође рекли да су незадовољни бројем туриста/гостију ресторану у оквиру смештајних објеката у 2021. 43%, односно највећи број испитаника је изјавило да је делимично задовољно бројем туриста/гостију у свом објекту, 29% испитаника је незадовољно, 14% је изјавило да је задовољно и веома незадовољно бројем гостију, док веома задовољних није било.

У смештајним угоститељским објектима тренутно ради 66 радника, број радника се у прошлој години није значајно променио у односу на претходне године, дошло је само до мање варијације у занимањима, број конобара се није драстично мењао, док је већа потражња и ове године била за куварима. Број новозапослених радника у смештајним угоститељским објектима је само 6 што је за 20% више новозапослених радника више у односу на прошлу годину.

Конобара	Шанкера	Рецепционара	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
13	5	10	6	18	12	2

Од свих испитаних власника смештајних угоститељских објеката, 86 % од укупног броја испитаника изјавило је да њихови радници носе униформе са обележјем објекта у коме раде.

Манифестације организоване у Грачаници привлаче све већи број туриста, међутим, власници сматрају да то ипак није довољан број, и да мора постојати још више манифестација, које би на дуге време привукле што већи број туриста. Такође, манифестације организоване у Грачаници углавном утичу на повећање броја гостију у угоститељским објектима у Грачаници али не и у објектима ван Грачанице. Да би хотели и ресторани у осталим селима општине Грачанице имали више гостију, неопходно је у тим селима организовати више манифестација.

Већина испитаних власника ресторана изјавило је да сматра да манифестације организоване на територији Грачанице делимично утичу на повећање броја туриста/гостију, нарочито у летњем периоду, када се и одржава највећи број манифестација.

43% испитаника је задовољно бројем ноћења током трајања манифестација, 29% испитаника је веома незадовољно, 14% је веома задовољно, такође 14% је незадовољно бројем гостију, делимично задовољних није било.

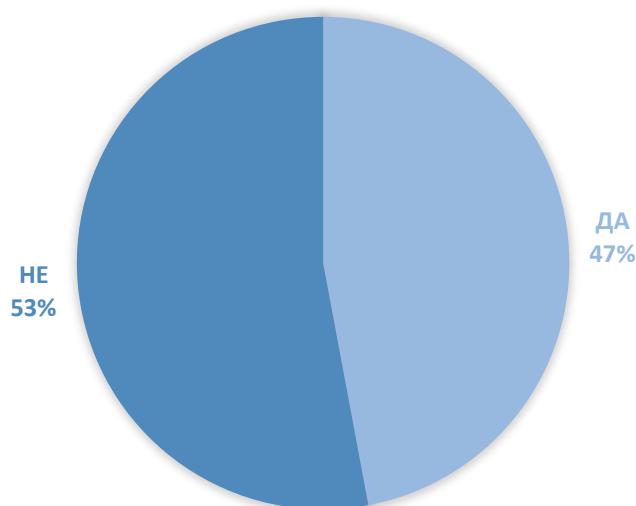

РЕСТОРАНИ

У бази туристичког регистра ТО Грачанице налази се 21 ресторана, а овим истраживањем обухваћено је 17 ресторана који послују на територији општине Грачанице. Укупан капацитет свих ресторана је 1860 места, 1400 места у самом ресторану и 583 места у башти ресторана.

Ред. број	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет ресторан/башта
1.	Етно кућа	Милорад Николић	Грачаница	80/130
2.	Посебна прича	Љубиша Миловановић	Грачаница	60/90
3.	Клуб привредника - Лукс	Небојша Јосифовић	Грачаница	350
4.	Механа	Душан Поповић	Грачаница	80
5.	Европа	Миљан Јовановић	Грачаница	50/30
6.	Бела Виста	Бобан Ристић	Лапље Село	70/30
7.	Тао	Небојша Радловић	Лапље Село	50/50
8.	Огњиште	Урош Стојановић	Грачаница	70/100
9.	Симино сокаче	Мирослав Илић	Грачаница	50
10.	Марков конак	Ивана Грбић	Г. Гуштерица	50/20
11.	Арса	Мирослав Арсић	Грачаница	50/30
12.	Каспер	Миодраг Марковић	Лапље Село	50
13.	Лаза	Горан Лазић	Грачаница	60/15
14.	Хајдук Вељко	Велимир Јовановић	Грачаница	60
15.	Моја кафаница	Иван Шубарић	Грачаница	60/28
16.	Симонида	Немања Јоргић	Грачаница	80
17.	Мимоза	Мирослав Михајловић	Грачаница	70/60

ДА ЛИ СТЕ ИМАЛИ ВЕЋИ БРОЈ ГОСТИЈУ У 2021. У ОДНОСУ НА 2020. ГОДИНУ?

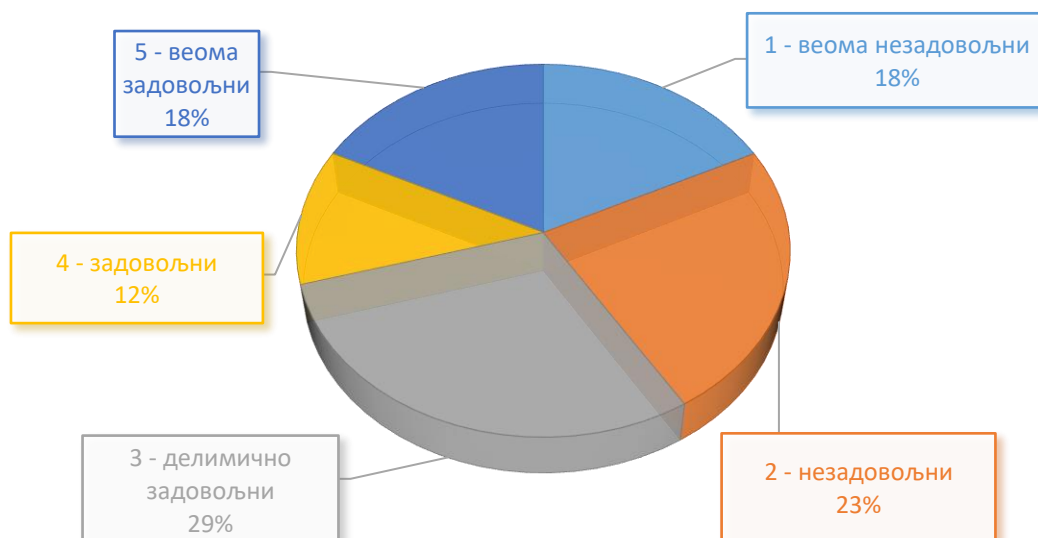

Анкета спроведена са свим власницима ресторана потврдила је да се ове године број власника задовољнији бројем гостију/туриста у угоститељском објекту, и да тај проценат има тенденцију раста у односу на прошлу годину, када је чак 89% (2020. година) власника изјавило да је веома незадовољно бројем посета. Разлог су биле наравно изузетно рестриктивне мере, као и забрана рада угоститељских објеката и смањен капацитет као и време рада. Ситуација се поправила током 2021. године, међутим, по мишљењу власника објеката то није могло да надокнади губитке које су угоститељи претрпели за време ванредног стања прошле године.

Овогодишња анкета показала је да је 47% власника изјавило да су имали мање гостију у односу на 2020, док је 53% угоститеља изјавило да је незадовољно бројем гостију. На основу свега наведеног може се закључити да је дошло до побољшања у односу на претходну годину, која је свакако била погубна за рад угоститељских објеката, међутим позитиван раст се свакако примећује.

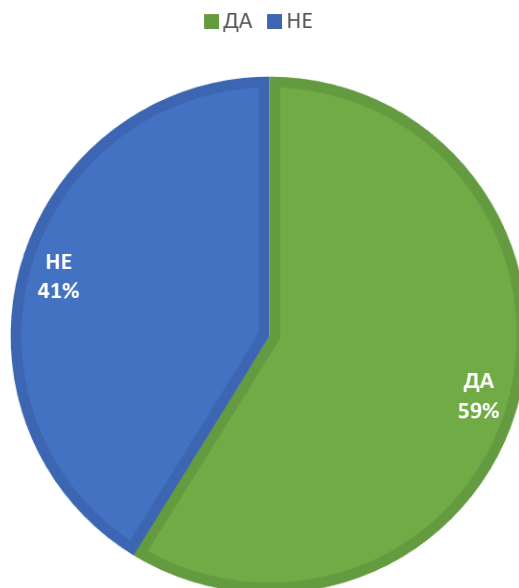
На питање да ли су задовољни бројем гостију у ресторану, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је делимично задовољно (29%), незадовољних је било 23%, веома задовољних и веома незадовољних је било 18%, док је задовољних било 12%.

ДА ЛИ СТЕ ЗАДОВОЉНИ БРОЈЕМ ГОСТИЈУ У РЕСТОРАНУ?

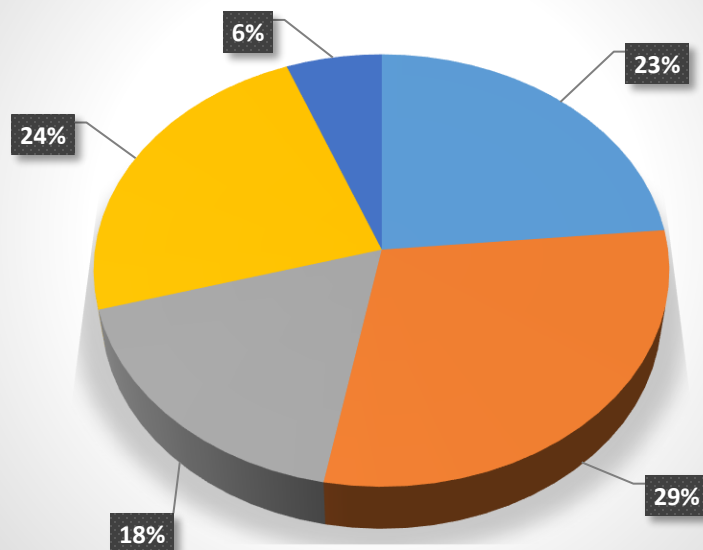

59% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта.

ДА ЛИ ВАШИ РАДНИЦИ НОСЕ УНИФОРМЕ СА ОБЕЛЕЖЈЕМ/ИМЕНОМ ВАШЕГ ОБЈЕКТА

Да ли су манифестације организоване у Грачаници утицале на повећање броја гостију у 2021.?

Већина испитаних власника ресторана изјавило је да сматра да манифестације организоване на територији Грачанице делимично утичу на повећање броја туриста/гостију, нарочито у периоду од априла до октобра, када се и одржава највећи број манифестација.

29% испитаника је незадовољно бројем посета током манифестација, 24% испитаника је задовољно бројем посета, 23% је веома незадовољно бројем гостију, 18% је делимично задовољно, док је 6% од укупног броја анкетираних власника изјавило да је веома задовољно бројем гостију и посета ресторанима током трајања манифестација.

Међу најпосећенијим манифестација које утичу на повећање промета у угоститељским објектима су: Видовданске свечаности, Међународни витешки фестивал SHIELD, Дани општине Грачаница, од ове године и манифестација коју организује ТО Грачанице „Грачаничко прело“ која је ове године морала бити организована у мањем формату, али се надамо да ће наредних година постати манифестација која ће привлачити велики број туриста, поред набројаних постоје и многе друге значајније манифестације које привлаче посете туриста. Угоститељи такође сматрају да је потребан већи број манифестација међународног карактера које би доводиле иностране туристе као и туристе из централне Србије.

Конобара	Шанкера	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
49	23	11	52	12	8

Тренутни број запослених радника у анкетираним ресторанима је 155. Број новозапослених радника у угоститељству је 27 радника у 2021. години.

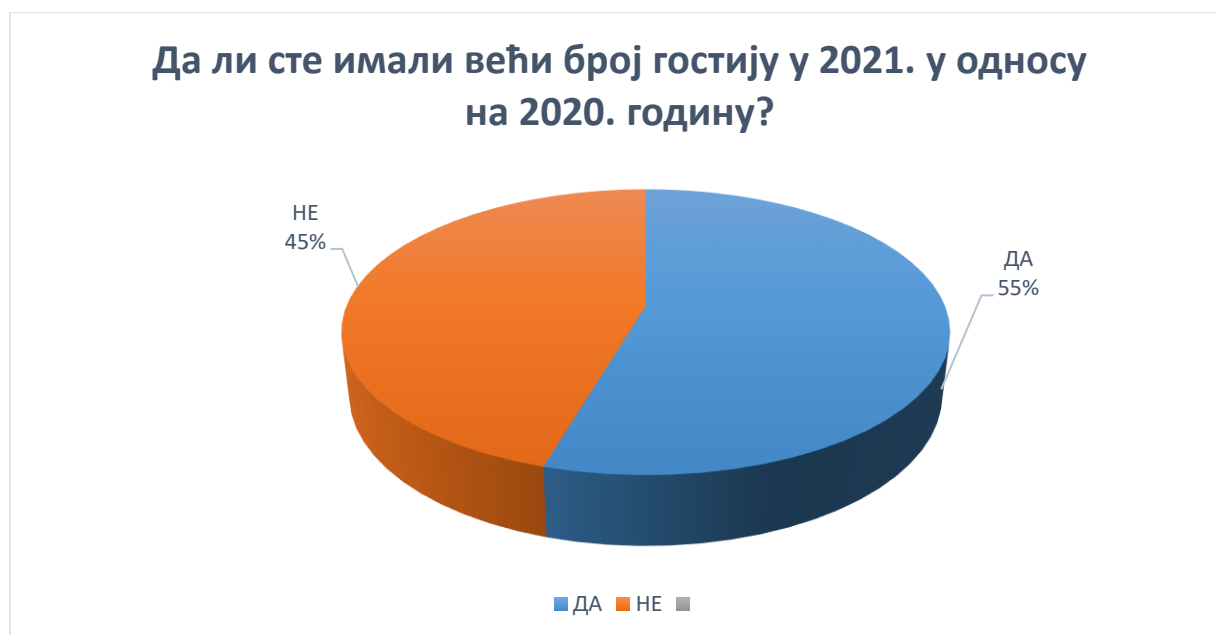

КАФИЋИ И КАФЕ-ПИЦЕРИЈЕ

У бази туристичког регистра ТО Грачанице налази се 14 кафића и кафе-пицерија, 11 кафића и кафе-пицерија од укупног броја улазе у статистику. Укупан капацитет је 945 места у самом кафићу 588 и 357 места у баштама кафића и кафе-пицерија.

Ред. број	Назив објекта	Власник	Место	Капацитет
1.	Центар кафе	Томица Велић	Грачаница	90/40
2.	Фратело	Синиша Мирковић	Грачаница	70/50
3.	Сан Ремо	Јелена Костић	Грачаница	30/10
4.	Плау кафе	Владимир Живић	Лапље Село	40
5.	Доријан Греј	Виктор Поповић	Грачаница	40/12
6.	Бахус	Ивица Димитријевић	Грачаница	68/60
7.	Спорт кафе	Златибор Николић	Грачаница	40/20
8.	Падрино	Ђорђе Ристић	Лапље Село	40/20
9.	Годендо	Јована Перенчевић	Грачаница	30/15
10.	Матрикс	Новица Миловановић	Грачаница	60/30
11.	Тропикана	Дејан Јанићијевић	Лапље Село	80/100

Већина анкетираних власника кафића и кафе-пицерија (55%) је изјавило да су имали већи број гостију у односу на 2020. годину. Кафиће и кафе-пицерије услед новонастале ситуације са коронавирусом углавном посећују домаћи гости/туристи.

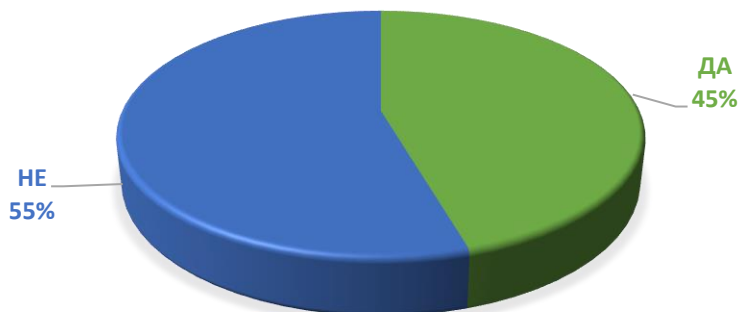

На питање да ли су задовољни бројем гостију у кафићу/кафе пицерији, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је задовољно (37%), незадовољних је било 27%, делимично задовољних и веома незадовољних је било 18%, док је веома задовољних није било.

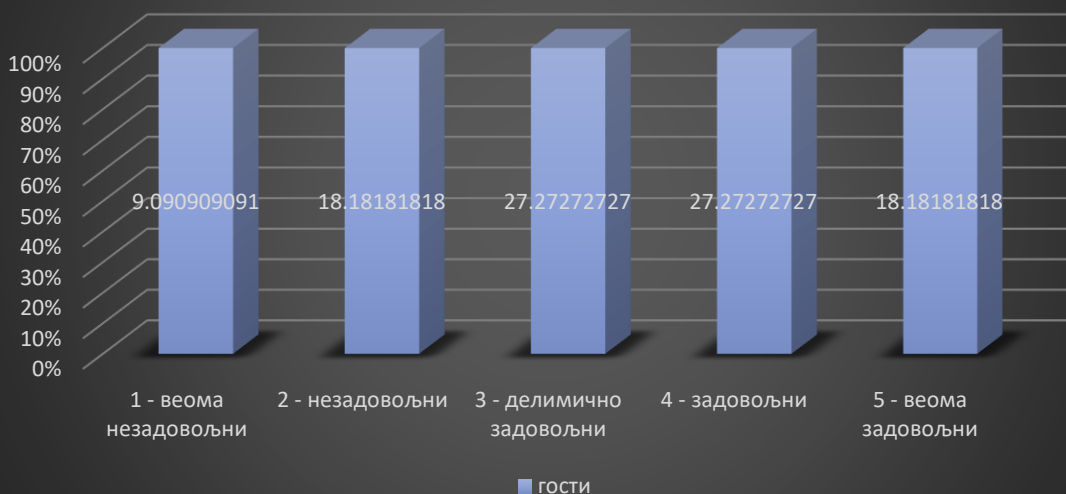
55% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље не носи униформе са обележјем угоститељског објекта.

ДА ЛИ ВАШИ РАДНИЦИ НОСЕ УНИФОРМЕ СА ОБЕЛЕЖЈЕМ ВАШЕГ ОБЈЕКТА?

Већина анкетираних власника локалних кафића и пицерија је одговорила да на повећање броја гостију утичу манифестације које се организују у Грачаници. Задовољних и делимично задовољних је било 27%, веома задовољних и незадовољних било је 18%, док је веома незадовољних 9%. Они су такође изјавили да су манифестације свих врста битне за повећање локалног промета. Међутим, обзиром да су у анкети учествовали углавном кафићи и пицерије из Грачанице, манифестације мање утичу на повећање гостију у осталим селима на територији општине. Управо због овога је потребно организовати манифестације и у осталим местима.

Да ли су манифестације организоване у Грачаници утицале на повећање броја гостију у 2021. години?

Конобара	Шанкера	Менаџера	Кувара	Помоћно особље	Остало
25	23	3	15	8	1

Тренутни број свих запослених у кафићима и кафе-пицеријама у општини Грачаница је 75. Број радника који су запослени у прошлој години је 5.

ЗАКЉУЧАК

Грачаница као туристичка дестинација постаје позната и атрактивна на глобалној туристичкој мапи. Највећи допринос овој чињеници је манастир Грачаница (14. век) који се налази на УНЕСКО листи светске баштине. Због манастира Грачаница, туристи у Грачаници бораве само пар сати, јер је манастир био само успутно одредиште. Међутим, у 2016. години је са уређењем археолошког налазишта Улпијана и његовим проглашавањем у археолошки парк, Грачаница је од туристичког ресурса добила још један туристички производ, тј. туристичку атракцију која је приступачнија и интересантнија туристима. Истраживање је показало да је уређење Улпијане утицало на додатно задржавање туриста и повећање прихода у угоститељским објектима у општини Грачаница. Са изградњом нових туристичких атракција, организовањем међународних фестивала и креирањем нових туристичких производа, као што је то планирано у Стратегији развоја туризма општине Грачаница (2016-2021), туристичка понуда Грачанице ће се знатно проширити. Креирање додатног садржаја је од кључног значаја за дужи боравак туриста у Грачаници, а самим тим и повећање прихода од туризма.

ТО Грачанице је у претходним годинама имала веома добру сарадњу са донаторима, локалним институцијама, амбасадама и донаторским организацијама, са којима је одржано више од 50 састанака. Резултат добре сарадње огледа се и у великом броју имплементираних пројеката у претходних пет година, због чега је ТО Грачанице препозната као поуздани партнер у области развоја туризма.

Иако је услед пандемије изазване вирусом КОВИД-19 у 2020. години, велики број активности морао бити потпуно отказан или одложен, у 2021. години је ситуација доста боља у односу на прошлу, али наравно и даље не идеална. Активности које је почетком 2021. ТО Грачанице одредила пројектиним активностима у склопу пројекта „Одрживи развој туризма у општини Грачаница“ све остале активности су одржане са обавезним поштовањем мера заштите против ширења коронавируса.

Туристичка организације Грачанице је свој рад ове године усмерила развоју сеоског односно руралног туризма, кроз радионице и семинаре са експертима у овој области туризма. Свој рад на развоју руралног туризма наставићемо и у месецима и годинама који долазе и надамо се да ће се труд и жеља да наша рурална подручја и све домаће производе са села који становници локалних села вредно и са пуно љубави раде, представимо што већем броју туриста, како домаћим, тако и страним. Желимо да прикажемо како је сваки појединац битан и како рад и труд једне особе може на различите начине инспирисати много људи, нарочито у овим неизвесним временима пандемије.

Такође ТО Грачанице је посебну пажњу за време пандемије посветила дигитализацији садржаја, промотивног материјала, брошура и флајера које свакако поседујемо и у штампаној форми, али који су нажалост били недоступни за већину посетилаца који су

раније били у могућности да сами дођу, посете и доживе све оно што наша општина као туристичка дестинација има да им понуди. Константно смо радили и на развоју и препознатљивости на друштвеним мрежама, где смо већ имали пуно успеха.

План за будућност ТО Грачанице је да својим константним радом на промоцији и одрживом развоју туризма допринесе повећању броја туриста и самим тим повећање зараде економском сектору.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања ТО Грачанице, којим је обухваћено укупно 35 угоститељских објеката, добијени су анкетирањем власника угоститељских објеката и на основу њих се може закључити следеће:

- 71% од укупног броја анкетираних власника смештајних угоститељских објеката изјавило је да није имало већи број гостију у односу на 2020. годину.
- На питање да ли су задовољни бројем ноћења у свом хотелу/мотелу, 43%, односно највећи број испитаника је изјавило да је веома незадовољно бројем ноћења у свом објекту, 29% је изјавило да је задовољно бројем гостију, 28% испитаника је незадовољно, док веома задовољних и делимично задовољних није било.
- Испитаници су такође рекли да су незадовољни бројем туриста/гостију ресторану у оквиру смештајних објеката у 2021. 43%, односно највећи број испитаника је изјавило да је делимично задовољно бројем туриста/гостију у свом објекту, 29% испитаника је незадовољно, 14% је изјавило да је задовољно и веома незадовољно бројем гостију, док веома задовољних није било.
- У 2021. години реализовано је 31.987 ноћења, док су приходи остварени од ноћења 657.000 евра.
- У смештајним угоститељским објектима тренутно ради 66 радника, број радника се у прошлој години није значајно променио у односу на претходне године, дошло је само до мање варијације у занимањима, број конобара се није драстично мењао, док је већа потражња и ове године била за куварима. Број новозапослених радника у смештајним угоститељским објектима је само 6 што је за 20% више новозапослених радника више у односу на прошлу годину.
- Од свих испитаних власника смештајних угоститељских објеката, 86 % од укупног броја испитаника изјавило је да њихови радници носе униформе са обележјем објекта у коме раде.
- 43% испитаника је задовољно бројем ноћења током трајања манифестација, 29% испитаника је веома незадовољно, 14% је веома задовољно, такође 14% је незадовољно бројем гостију, делимично задовољних није било.

- Овогодишња анкета са власницима ресторана показала је да је 47% власника изјавило да су имали мање гостију у односу на 2020., док је 53% угоститеља изјавило да је незадовољно бројем гостију.
- На питање да ли су задовољни бројем гостију у ресторану, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је делимично задовољно (29%), незадовољних је било 23%, веома задовољних и веома незадовољних је било 18%, док је задовољних било 12%.
- 59% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље носи униформе са обележјем угоститељског објекта.
- 29% испитаника је незадовољно бројем посета током манифестација, 24% испитаника је задовољно бројем посета, 23% је веома незадовољно бројем гостију, 18% је делимично задовољно, док је 6% од укупног броја анкетираних власника изјавило да је веома задовољно бројем гостију и посета ресторану током трајања манифестација.
- Тренутни број запослених радника у анкетираним ресторанима је 155. Број новозапослених радника у угоститељству је 27 радника у 2021. години.
- Већина анкетираних власника кафића и кафе-пицерија (55%) је изјавило да су имали већи број гостију у односу на 2020. годину. Кафиће и кафе-пицерије услед новонастале ситуације са коронавирусом углавном посећују домаћи гости/туристи.
- На питање да ли су задовољни бројем гостију у кафићу/кафе пицерији, највећи број испитаних угоститеља је изјавило да је задовољно (37%), незадовољних је било 27%, делимично задовољних и веома незадовољних је било 18%, док је веома задовољних није било.
- 55% испитаних власника ресторана изјавило је да њихово особље не носи униформе са обележјем угоститељског објекта.
- Већина анкетираних власника локалних кафића и пицерија је одговорила да на повећање броја гостију утичу манифестације које се организују у Грачаници. Задовољних и делимично задовољних је било 27%, веома задовољних и незадовољних било је 18%, док је веома незадовољних 9%.
- Тренутни број свих запослених у кафићима и кафе-пицеријама у општини Грачаница је 75. Број радника који су запослени у прошлој години је 5.

Напомена: Упркос жељи да ТО Грачанице прикаже тачан извештај стања развоја туризма и броја потенцијалних туриста, недостају плански и законски акти који би утицали на унапређење обавеза статистичког праћења и примену савремене метаологије прикупљања и обраде података. Кључне слабости унутар локалне заједнице које је неопходно отклонити адекватним корективним мерама и политикама су:

- Двоструко опорезивање робе и услуга привредних субјеката регистрованих у оба система;
- Неевидентирање и непријављивање туриста на смештају;

- Нередовна и неажурна статистика у већини објеката за смештај услед недостатка законских правила и прописа из које настаје неадекватна методологија статистичког праћења и обраде података:
- Непостојање система обрачуна и обавезног плаћања боравишне таксе локалној самоуправи.

